GEC S2 01

অর্থবিজ্ঞানৰ তত্ত্বৰ পৰিচয়-২

দ্বিতীয় ষান্মাসিক

অর্থবিজ্ঞান

খণ্ড - ৩

কৃষ্ণকান্ত সন্দিকৈ ৰাজ্যিক মুক্ত বিশ্ববিদ্যালয়

বিষয়-বিশেষজ্ঞ মণ্ডলী

অধ্যাপক মাধুর্য প্রসাদ বেজবৰুৱা, অর্থনীতি বিভাগ, গুৱাহাটী বিশ্ববিদ্যালয়

অধ্যাপক নিচাৰ আহমেদ বৰুৱা, অর্থনীতি বিভাগ, গুৱাহাটী বিশ্ববিদ্যালয়

ড° গৌতম মজুমদাৰ, অর্থনীতি বিভাগ, কটন মহাবিদ্যালয়, গুৱাহাটী

সমন্বয়ৰক্ষী ঃ ভাস্কৰ শর্মা, কৃষ্ণকান্ত সন্দিকৈ ৰাজ্যিক মুক্ত বিশ্ববিদ্যালয়

প্রস্তুতি গোটৰ সদস্য

অধ্যায়	*অৰিহণা যোগাইছে*	*ভাষান্তৰকাৰী*
১১	*স্বৰূপ জ্যোতি শর্মা* *দক্ষিণ কামৰূপ কলেজ, মিৰ্জা*	***স্বৰূপ জ্যোতি শর্মা*** *(অধ্যায় ১১)* *দক্ষিণ কামৰূপ কলেজ, মিৰ্জা*
১২	*ড° জিতু তামুলী* *ত্যাগবীৰ হেমবৰুৱা কলেজ, জামুগুৰিহাট*	***ইভা ৰাণী মজুমদাৰ*** *(অধ্যায় ১২)* *জে পি এ জুনিয়ৰ কলেজ, মিৰ্জা*
১৩-১৪	*ভাস্কৰ শর্মা* *কৃ. কা. স. ৰা. মু. বি.*	***মেঘনা চৌধুৰী*** *(অধ্যায় ১৩)* *গণসংযোগ, অসম*
১৫	*ড° বিদিশা মহন্ত হাজৰিকা* *ডুমডুমা কলেজ*	***ভাস্কৰ শর্মা*** *(অধ্যায় ১৪)* *কৃ. কা. স. ৰা. মু. বি.*
		ভূপালী মৰাণ *(অধ্যায় ১৫)* *ডুমডুমা কলেজ*

সম্পাদনাঃ

বিষয়বস্তু সম্পাদনা	ঃ	**ড° গৌতম মজুমদাৰ,** অর্থনীতি বিজ্ঞান, কটন বিশ্ববিদ্যালয়, গুৱাহাটী
ভাষা সম্পাদনা (মূল ইংৰাজী)	ঃ	**ড° দেৱজিত দাস,** দক্ষিণ কামৰূপ কলেজ, মিৰ্জা
	ঃ	**শ্রী হিমাংশু ৰঞ্জন বর্মন,** দক্ষিণ কামৰূপ কলেজ, মিৰ্জা
(অসমীয়া)	ঃ	**ড° লোহিত ৰাভা,** ছমৰীয়া আঞ্চলিক মহাবিদ্যালয়
গাঁথনিক সম্পাদনা	ঃ	**ভাস্কৰ শর্মা,** কৃষ্ণকান্ত সন্দিকৈ ৰাজ্যিক মুক্ত বিশ্ববিদ্যালয়

প্রথম প্রকাশ ঃ মে', ২০১৭

© কৃষ্ণকান্ত সন্দিকৈ ৰাজ্যিক মুক্ত বিশ্ববিদ্যালয়ৰ দ্বাৰা সর্বস্বত্ব সংৰক্ষিত।

This Self Learning Material (SLM) of the Krishna Kanta Handiqui State Open University is made available under a Creative Commons Attribution-Non Commercial-Share Alike 4.0 License (international): http://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/4.0

কৃষ্ণকান্ত সন্দিকৈ ৰাজ্যিক মুক্ত বিশ্ববিদ্যালয়ৰ হৈ পঞ্জীয়কৰ দ্বাৰা মুদ্রিত আৰু প্রকাশিত।

এই শিক্ষণ সামগ্রী প্রস্তুতিৰ বাবে আর্থিক অনুদান আগবঢ়োৱা
দূৰ শিক্ষা ব্যুৰো, বিশ্ববিদ্যলয় অনুদান আয়োগৰ ওচৰত বিশ্ববিদ্যালয় কৃতজ্ঞ।

মুখ্য কার্যালয় ঃ পাটগাঁও, ৰাণী গেট, গুৱাহাটী - ৭৮১ ০১৭;
মহানগৰ কার্যালয় ঃ হাউচফেড কমপ্লেক্স, দিচপুৰ, গুৱাহাটী - ৭৮১ ০০৬; web : www.kkhsou.in

বিষয়সূচী

পৃষ্ঠা নম্বৰ

অধ্যায় ১১ ঃ IS-LM আৰ্হি **১৪১-১৫৪**

IS ৰেখা ঃ অৰ্থ, IS ৰেখাৰ প্ৰাপ্তি, IS ৰেখাৰ ঢাল, IS ৰেখাৰ বিচ্যুতি; LM ৰেখা ঃ অৰ্থ, LM ৰেখাৰ প্ৰাপ্তি, LM ৰেখাৰ ঢাল, LM ৰেখাৰ বিচ্যুতি; IS-LM ৰেখাৰ ছেদন

অধ্যায় ১২ ঃ ত্বৰণ নীতি **১৫৫-১৬৪**

ত্বৰণ নীতিৰ ধাৰণা; ত্বৰণ নীতি; ত্বৰণৰ কাৰ্যকৰণ; ত্বৰণ নীতিৰ অভিধাৰণা আৰু সীমাবদ্ধতা

অধ্যায় ১৩ ঃ ব্যৱসায় চক্ৰ **১৬৫-১৭৯**

ব্যৱসায় চক্ৰ ঃ অৰ্থ আৰু সংজ্ঞা, ব্যৱসায় চক্ৰৰ বৈশিষ্ট্যসমূহ, ব্যৱসায় চক্ৰৰ বিভিন্ন পৰ্যায়সমূহ, পৰ্যায়সমূহৰ গুৰুত্ব; ব্যৱসায় চক্ৰ সৃষ্টিৰ কাৰণসমূহ; ব্যৱসায় চক্ৰ প্ৰতিৰোধৰ উপায়

অধ্যায় ১৪ ঃ ব্যৱসায় চক্ৰৰ তত্ত্ব **১৮০-১৯১**

গুণক-ত্বৰণ সংযোগ ঃ হেমুৱেল চনৰ ব্যৱসায় চক্ৰৰ তত্ত্ব; হিক্সৰ ব্যৱসায় চক্ৰৰ তত্ত্ব

অধ্যায় ১৫ ঃ কল্যাণ অৰ্থনীতি **১৯২-২০৪**

কল্যাণ আৰু কল্যাণ অৰ্থনীতি; ব্যক্তিগত কল্যাণ আৰু সামাজিক কল্যাণ; কল্যাণ অৰ্থনীতিত মূল্য বিচাৰৰ ভূমিকা; পিগুৰ উপযোগিতা বিশ্লেষণৰ ধাৰণা; পেৰেটৰ কল্যাণ অৰ্থনীতি ঃ কাম্যতাৰ নীতি ঃ উপভোক্তাসকলৰ মাজত উৎপাদনৰ কাম্যতম বিতৰণ বা বিতৰণ দক্ষতা, উৎপাদনৰ কাৰ্যকাৰিতা বা উৎপাদানকাৰীৰ মাজত উপাদানসমূহৰ বিতৰণ, দ্ৰব্য সামগ্ৰীৰ মাজত উপাদানসমূহৰ কাম্যতম বিতৰণ

প্ৰসঙ্গ পুথি (পাঠ্যবিষয়ৰ আটাইকেইটা অধ্যায়ৰ বাবে প্ৰযোজ্য) **২০৫**

খণ্ড পৰিচয়

"অৰ্থনৈতিক তত্ত্ব পৰিচয় ২" শীৰ্ষক পাঠ্যবিষয়টিৰ এইটো তৃতীয় তথা অন্তিম খণ্ড। এই খণ্ডটিত মুঠতে পাঁচটা অধ্যায় আছে - অধ্যায় ১১ৰ পৰা অধ্যায় ১৫ লৈকে। একাদশ অধ্যায়টিত (IS-LM) ৰেখাৰ বিষয়ে আলোচনা কৰা হৈছে। অধ্যায়টিত IS আৰু LM ৰেখা উভয়ৰে অৰ্থ, ৰেখা দুডালৰ প্ৰাপ্তি, ঢাল আৰু বিচ্যুতি সম্বন্ধে আলোচনা কৰা হৈছে। লগতে, IS-LM ৰেখাৰ ছেদন সম্পৰ্কেও আলোচনা কৰা হৈছে। দ্বাদশ অধ্যায়টিত ত্বৰণ নীতিৰ ধাৰণা, ত্বৰণ নীতিৰ কাৰ্যকৰণ, লগতে ইয়াৰ অভিধাৰণা আৰু সীমাবদ্ধতা সম্পৰ্কে আলোচনা কৰা হৈছে। ত্ৰয়োদশ অধ্যায়টিত ব্যৱসায় চক্ৰ সম্পৰ্কে আলোচনা কৰা হৈছে। অধ্যায়টিত ব্যৱসায় চক্ৰৰ অৰ্থ, সংজ্ঞা, বৈশিষ্ট্য আলোচনা কৰাৰ লগতে ব্যৱসায় চক্ৰৰ বিভিন্ন পৰ্যায়, পৰ্যায়সমূহৰ গুৰুত্ব, ব্যৱসায় চক্ৰ উদ্ভৱৰ কাৰণ আৰু প্ৰতিৰোধৰ উপায় সম্পৰ্কে আলোচনা কৰা হৈছে। পৰৱৰ্তী অধ্যায়টিত ব্যৱসায় চক্ৰ অধ্যয়নৰ দুটা মূল তত্ত্ব - ছেমুৱেলচনৰ ব্যৱসায় চক্ৰৰ তত্ত্ব আৰু হিক্সৰ ব্যৱসায় চক্ৰৰ তত্ত্ব আলোচনা কৰা হৈছে। খণ্ডটিৰ তথা পাঠ্যবিষয়টোৰ শেহৰ অধ্যায়টিত কল্যাণ অৰ্থবিজ্ঞান সম্পৰ্কে আলোচনা কৰা হৈছে। অধ্যায়টিত কল্যাণৰ ধাৰণা, ব্যক্তিগত আৰু সামাজকি কল্যাণৰ ধাৰণা, মূল্য বিচাৰৰ ভূমিকা সম্পৰ্কে আলোচনা কৰা হৈছে। লগতে, কল্যাণ অৰ্থবিজ্ঞানৰ তাত্ত্বিক দিশ সম্পৰ্কে, বিশেষকৈ, পিগু আৰু পেৰেটৱ দৃষ্টিভংগী সম্পৰ্কে আলোচনা কৰা হৈছে।

থোৰতে ক'বলৈ গ'লে, এই পাঠ্যবিষয়টোৰ অধ্যায়নে আৰু পাঠ্যবিষয়টিৰ লগতে অৰ্থবিজ্ঞানৰ মৌলিক তাত্ত্বিক দিশসমূহ আপোনালোকক পৰিচয় কৰাই দিব।

এই পাঠ্যবিষয়টি অধ্যয়ন কৰোঁতে মূল পাঠৰ লগে লগে সোঁ তথা বাঁওফালে কিছুমান আয়তাকাৰ বাকচ লক্ষ্য কৰিব। এইবোৰে মূল পাঠত উল্লেখ থকা দৰকাৰী ধাৰণাসমূহ সৰল অৰ্থত বুজি পোৱাত সহায় কৰিব। **'জানি থোৱা ভাল'** বাকচবোৰত মূল পাঠৰ সৈতে জড়িত কিছু গুৰুত্বপূৰ্ণ তথ্যৰ সম্ভেদ আছে। আকৌ, প্ৰতিটো শাখাৰ অধ্যয়নৰ অন্তত **'অগ্ৰগতি নিৰীক্ষণ'** যোগে আগবঢ়োৱা প্ৰশ্নাৱলীয়ে অধ্যয়নৰ অগ্ৰগতি সম্পৰ্কে স্বপৰীক্ষণৰ সুবিধা প্ৰদান কৰিব। অধ্যয়নৰ লগে লগে উক্ত প্ৰশ্নাৱলীৰ উত্তৰসমূহ লিখি শেষত দিয়া **'অগ্ৰগতিৰ খতিয়ান'**ৰ সৈতে ৰিজাই চোৱাটো অধিক লাভদায়ক হ'ব। অধ্যায়টিত আলোচিত বিভিন্ন ধাৰণাসমূহৰ বিষয়ে বিস্তৃত অধ্যয়নৰ বাবে **'অধিক জানিবলৈ'** শিতানত উল্লেখ থকা গ্ৰন্থসমূহ সাৰথিস্বৰূপ। অধ্যায়বোৰৰ শেষত কেইটিমান 'আৰ্হি প্ৰশ্ন' তুলি দিয়া হৈছে। শেষৰ অধ্যায়টিৰ পাছত কেইখনমান 'প্ৰসঙ্গ পুথি'ৰ নাম উল্লেখ কৰা হৈছে। সেই কেইখন পুথিৰ সহায়েৰেই মূলতঃ এই পাঠ্যবিষয়ত উল্লেখ থকা অধ্যায়সমূহ প্ৰস্তুত কৰা হৈছে। আপোনালোকে বিশদভাৱে কোনো বিষয় জানিবলৈ হ'লে সেই কেইখন অধ্যয়ন কৰিব পাৰিব।